

It-handledningens principer och pedagogik

It-handledarkurs våren 2026

It-handledningens principer

- Kamratstöd utfört av frivilliga
- Den som behöver hjälp eller lär sig gör
  - handledaren stöder
- Handledaren behöver inte kunna allt
  - sök kunskap tillsammans
- Lyssna och ha tålamod
- Etiska anvisningar, sköter inte ärenden och loggar inte in, mdb.fi

Om äldres lärande

It-träff i Sjundeå 7.9.2015

- Äldre lär sig på liknande sätt som yngre.
- Med åldern mognar samspelet mellan kognition, emotionell intelligens, förnuft, sociala färdigheter, livserfarenheter och medvetande.
- Vanlig pedagogisk teori fungerar även på äldre.
- Forskning om äldre som lär sig datoranvändning rekommenderar
  - Handledarverksamhet
  - Långsam takt
  - Drop-in stöd
  - Ordlistor – lättläst material
  - Repetition

”Alla vet hur en bra lärare ska vara, men få har träffat någon” – Göran Svanelid, universitetslektor, SU

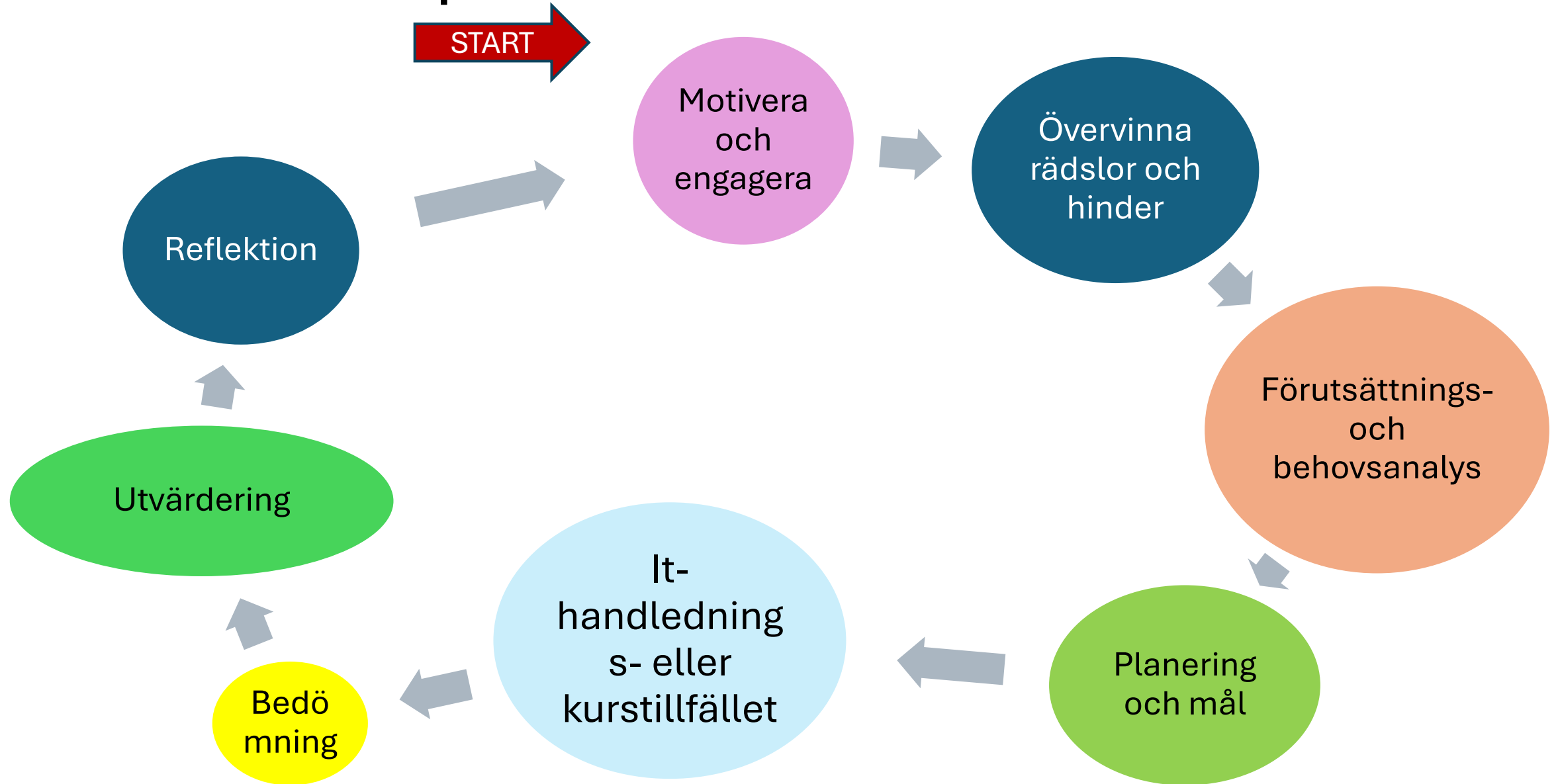
”De bästa lärarna visar dig åt vilket håll du ska se, men berättar inte vad du ser” – Alexandra Trenfor

”Jag själv minns de lärare som var väldigt kunniga inom sitt ämne och som brann för att lotsa sina elever till den kunskapen” – Gunilla Brattberg, IT-handledare

”Har förmåga att väcka nyfikenhet, motivera och engagera” – Marie Norberg, IT-pedagog

”Har förmåga att anpassa sig efter mål och målgrupp (sätter inte sig själv och de egna expertkunskaperna i centrum)” – Marie Norberg, IT-pedagog

Handledarens process

Vad har ändrat på 10 år?

- Datorer, plattor, smarttelefoner...
- AI, appar och konton, nätbedrägerier, digitaliseringen

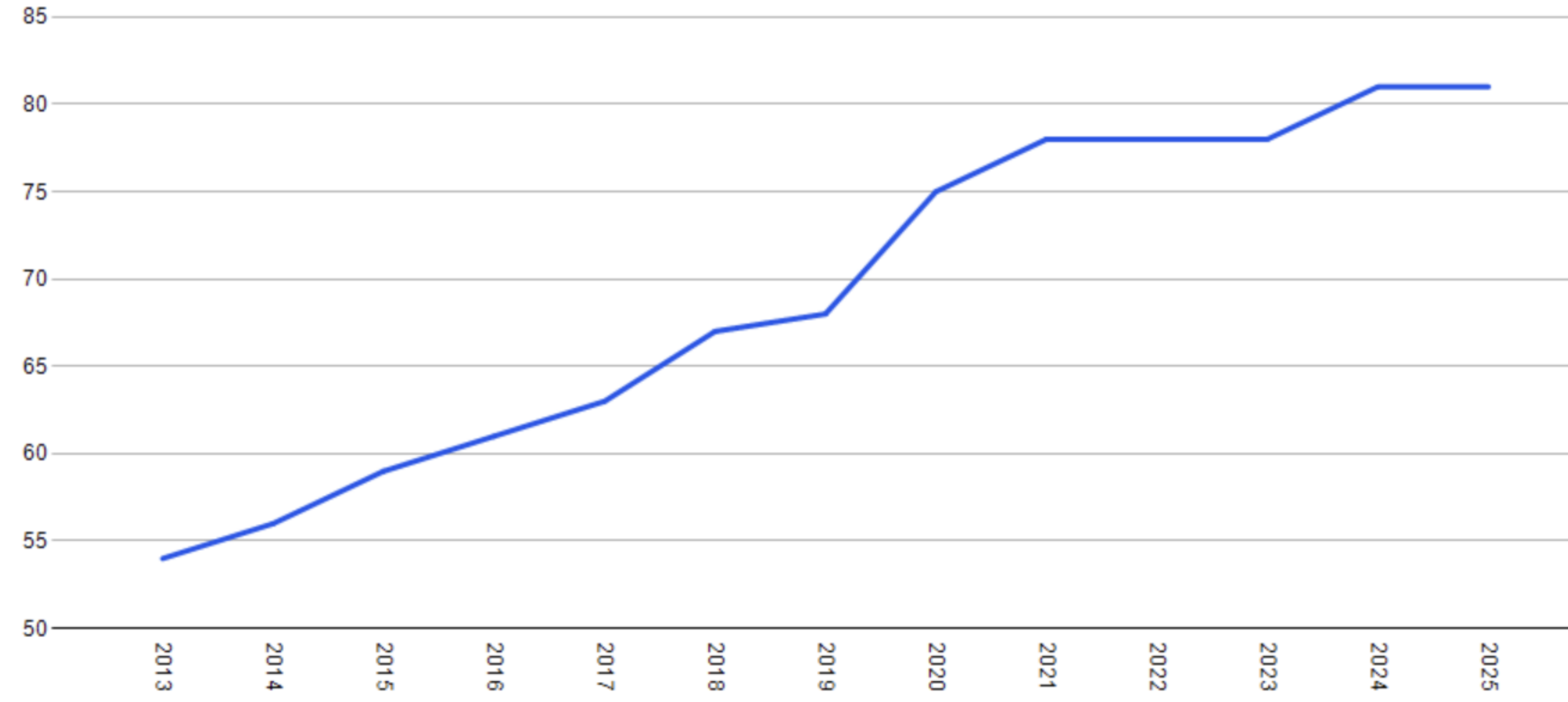
(Allt är inte nytt: Facebook upp- och nedgång, Skype -> Whatsapp, Yle Arenan, e-post mm)

IKT FÖR SENIORER

Befolkningens användning av informations- och kommunikationsteknik efter År. Totalt, Pensionär, Använt Internet under de senaste 3 månader, %.

Vad behöver läras ut?

Då

Dator

Manualer och klicka rätt

It som möjlighet

Säkerhet som separat ämne

Bluffmejl med dålig svenska

Lära sig program

Nu

Mobil

Förstå mönster och ikoner

It som nödvändighet

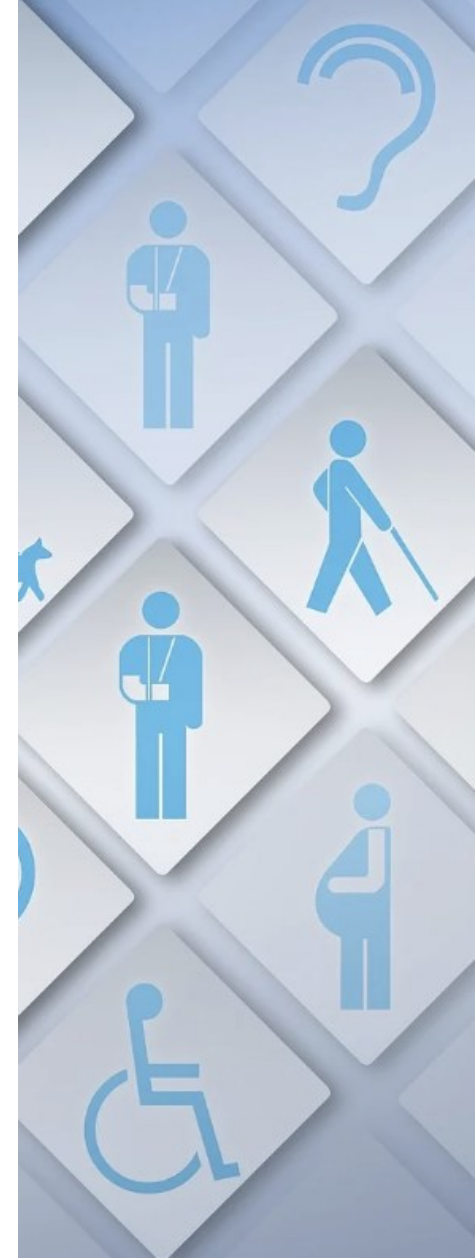
Säkerhet i varje moment

AI-stödda, trovärdiga
bedrägerier

Lära sig hantera förändring

Överkomma hinder

- Rädsla
  - Skapa en "säker zon". Förklara tydligt vad som *inte* går att förstöra (t.ex. "Du kan inte krascha telefonen genom att klicka fel").
  - Gör misstag till en del av lärandet. "Detta är den knappen vi trycker på om vi råkar hamna fel."
- Överväldigande mycket att kunna
  - Istället för "Lär dig e-post", börja med "Öppna appen"
  - Uppmärksamma framsteg, kanske inte lärde sig e-post, men tog steg i rätt riktning.
- Apparaterna blir allt krångligare
  - Ta bort alla ikoner och menyer som inte behövs för just den uppgiften. Fokusera på en sak i taget.

Andragogik (Vuxenpedagogik)

Till skillnad från pedagogik (barn), utgår andragogik från att vuxna:

- **Behöver veta varför:** Vuxna måste förstå *varför* de ska lära sig en specifik app (t.ex. "för att kunna se barnbarnen på FaceTime") innan de är motiverade.
- **Har erfarenhet:** Handledaren kan koppla nya digitala begrepp till saker de lärande redan kan (t.ex. "Filstrukturen motsvaras av fysisk hylla med mappar").
- **Problemcentrerat:** Vill lösa konkreta problem snarare än att lära sig teori. Undvik abstrakta övningar; fokusera på "Hur skickar jag ett SMS?" istället för "Låt oss utforska telefonens meny".
- **Motivation:** Motivationen kommer från egna behov, självständighet och social kontakt, inte betyg eller läroplan.

Vad behöver äldre datoranvändare kunna?

- Köpa dator
- Att koppla upp sig till nätet
- Skapa användarkonton
- Skicka och ta emot epost
- Söka information på nätet, värdera information
- Kommuniera på nätet, umgås med vänner på nätet
- Titta och lyssna på tv och radio
- Boka biljetter
- Betala räkningar
- Mobiltelefoner
- Bankkort